

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

ІНІ інститут історії, права та міжнародних відносин

Кафедра права та методики викладання правознавства

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо самостійної роботи з теми №13

«Адміністративне управління у сфері економіки»

навчальної дисципліни «Адміністративне право»

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з теми №13 «Адміністративне управління у сфері економіки» навчальної дисципліни «Адміністративне право» для здобувачів вищої освіти за ОПП 081 Право. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, 2020. – 13 с.

Розробник:

Апаров А.М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та методики викладання правознавства

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

протокол № 3 від «19» жовтня 2020 р.

Завідувач кафедри права
та методики викладання правознавства
к.пед.наук, доцент

Іваній О.М.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на опанування здобувачем вищої освіти індивідуально окремих питань з метою поглиблення знань, удосконалення відповідних навичок, зокрема, і щодо пошуку й узагальнення положень у навчальній та науковій літературі.

Самостійна робота здобувача вищої освіти включає в себе такі три етапи:

- ознайомлення з тематикою навчальної дисципліни, відповідними методичними рекомендаціями;

- опрацювання рекомендованої літератури (тематичних джерел). Опрацювання джерельної бази доцільно здійснювати з відображенням основних положень у вигляді конспекту, схем тощо (залежно від індивідуальних вподобань) відповідно до питань, що розглядаються в межах навчальної теми;

- узагальнення опрацьованого матеріалу, актуалізація отриманих знань, зокрема, через контрольні запитання, тестові завдання тощо. Доцільно скласти (опрацювати) глосарій з навчальної теми.

Підготовлені методичні матеріали передбачають можливість проведення здобувачами вищої освіти самоконтролю.

Необхідно пам'ятати, що матеріал, винесений на самостійне опрацювання також включається до підсумкового контролю.

2. ЗНАЧЕННЯ ТЕМИ

Після вивчення цієї теми Ви:

- будете знати загальні засади адміністративно-правового регулювання економіки;
- будете знати загальні засади правового регулювання обігу публічних грошових коштів;
- розуміти основи діяльності суб'єктів публічного управління у сфері економіки;
- називати суб'єктів публічного управління у сфері економіки;
- розуміти основи правового регулювання обігу публічних грошових коштів.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: розуміння адміністративного управління у сфері економіки забезпечує формування спеціальних компетентностей, пов'язаних з знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів; здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів та ін.

3. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Питання до опрацювання:

1. Зміст державного керівництва в сфері економіки.
2. Економіка як об'єкт адміністративного управління.
3. Суб'єкти управління у сфері економіки: загальна характеристика.
4. Повноваження окремих державних інституцій у сфері управління економікою.
5. Загальні положення правового регулювання обігу публічних грошових коштів.

Під час вивчення цієї теми важливим є з'ясування загальних засад адміністративно-правового регулювання економіки, механізму адміністративного управління у сфері економіки. Управління економічною сферою є найбільш складним серед сфер публічного адміністрування. Ефективне адміністрування економікою є фактором незалежності держави, забезпечення добробуту населенню України.

Здобувач вищої освіти має знати, що «регулювання економіки є найважливішою функцією держави в умовах ринкового господарювання, а головне в умовах переходу до нього. Саме держава встановлює правові основи для прийняття управлінських рішень, захищає інтереси національної економіки, формує її інфраструктуру, контролює процеси грошового обігу, встановлює і розвиває економічно вигідні для суспільства і держави правовідносини» (*Адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Правова єдність, 2011*)

Важливо розуміти, що механізм управління економікою включає в себе низку елементів:

- систему організаційно-правових структур (суб'єктів управління економікою),

- систему організаційно-правових методів і форм управлінського впливу на економічні відносини.

Організаційно-правові структури це суб'єкти державного управління економікою.

Організаційно-правові методи і форми - це ті засоби і прийоми, що використовуються суб'єктами управління для реалізації своїх повноважень, тобто методи і форми їх управлінської діяльності.

До функцій державного регулювання економіки відносяться:

1) управління розвитком усіх підсистем цілісної економічної системи в процесі їх взаємодії; 2) забезпечення планомірного розвитку економічної системи; 3) забезпечення еколого-економічного відтворення національної економічної системи; 4) забезпечення рівномірного розвитку регіонів країни; 5) перерозподіл національного доходу з метою справедливого розподілу доходів між найбагатшими і найбіднішими верствами населення та їх соціального захисту; 6) подолання найбільших проявів монополізму та монополістичних тенденцій в економіці; 7) створення єдиної нормативної бази для здійснення різних форм економічної політики, передусім фінансово-кредитної, податкової, амортизаційної та ін. (Нехайчук Д.В. *Механізми державного регулювання фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку країни: теорія, методологія, практика: монографія.* Київ.:ТОВ «ДКС Центр», 2015).

Доцільно звернути увагу та проаналізувати ст. 7 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», у якій визначено засади внутрішньої політики в економічній сфері (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>)

Не менш важливе значення для опанування змісту теми має розуміння системи суб'єктів управління у сфері економіки, до якої входять: Президент України; Кабінет Міністрів України; профільні міністерства, комітети; місцеві державні адміністрації; виконавчі органи місцевих рад.

Особливу увагу слід приділити з'ясуванню питань регулювання зовнішньоекономічної діяльності (необхідно проглянути Указ Президента України від 31 липня 2000 року №932/2000 «Про Валютно-кредитну раду Кабінету Міністрів України»); Управління Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (необхідно опрацювати постанову Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 року № 838 «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства»).

Необхідним є і опрацювання здобувачами вищої освіти питання правового регулювання обігу публічних грошових коштів. При цьому доцільно зосередити увагу на вивченні Закону України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року, на адміністрування у сфері податків, та валютному регулюванні в Україні. Необхідно опрацювати Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року.

Найбільш складним для розуміння питанням стане питання демонополізації та спеціальних (вільних) економічних зон, опрацювання яких вимагає ознайомлення з антимонопольним законодавством (зокрема, Законом України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року) та Законом України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Підготувати реферат, презентацію, есе за однією з наведених тем (на вибір). Тематику есе слід узгодити з викладачем.

Рекомендовані теми:

1. Адміністративно-правовий механізм управління економікою.
2. Правове регулювання обігу публічних грошових коштів.
3. Засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон.
4. Засади внутрішньої політики в економічній сфері.

2. Заповніть порівняльну таблицю.

	Управління Валютно-кредитною радою	Управління Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

3. Складіть схему за однією з обраних тем:

1. Засади правового регулювання обігу публічних грошових коштів.
2. Функції державного регулювання економіки.
3. Демоніполізація в системі державного регулювання економіки.

4. Здійсніть підбір джерел наукової та навчальної літератури за темою, які вийшли протягом останніх 5-х років (не менше 5-ти джерел).

5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

5.1. Контрольні питання:

1. Що являє собою економіка як об'єкт адміністративно-правового регулювання?
2. Які Ви можете назвати засади державної політики внутрішньої політики в економічній сфері?
3. Охарактеризуйте основи правового регулювання обігу публічних грошових коштів.
4. Що таке вільна (економічна) зона?
5. Як Ви розумієте термін «демонополізація»?
6. Назвіть суб'єктів управління у сфері економіки.
7. Опишіть управління Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

5.2 Тести

1. До загальних суб'єктів державного регулювання економікою слід віднести...

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) обласну державну адміністрацію;
- в) обласну раду;
- г) міську раду.

2. Якому поняттю відповідає наступна дефініція: «частина території України, на якій встановлюються і діють спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України»?

- а) окупована територія;
- б) вільна економічна зона;
- в) зовнішньоекономічна сфера;
- г) валютний коридор.

3. До спеціальних суб'єктів державного регулювання економікою слід віднести...

- а) міську раду;
- б) обласну державну адміністрацію;
- в) обласну раду;
- г) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

4. Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує: формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну військово-промислову політику, державну інвестиційну політику... є... :

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Президент України;
- в) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України;
- г) Міністерство законроддних справ.

5. У якому законі визначено основні засади внутрішньої політики в економічній сфері?

- а) Про Антимонопольний комітет України;
- б) Про відкритість використання публічних коштів;
- в) Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон;
- г) Про засади внутрішньої і зовнішньої політики.

6. ГЛОСАРІЙ

Демоніполізація – це здійснювана державою та її органами політика, спрямована на стримування монополізму (переважання на ринку одноосібного виробника, постачальника, продавця) й одночасно на розвиток конкуренції, шляхом сприяння створенню та існуванню конкуруючих підприємств, фірм, компаній тощо, задля забезпечення стабілізації кон'єктури ринку, провадження розумної цінової політики та гарантування вільного підприємництва (*Адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Правова єдність, 2011*).

Економіка – господарство, сукупність засобів, об'єктів, процесів, використовуваних людьми для забезпечення життя задоволення потреб шляхом створення необхідних людині благ, умов і засобів існування із застосуванням праці (*Адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Правова єдність, 2011*).

Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування – страхові внески, бюджетні надходження та кошти з інших джерел, що надходять для здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до закону (*Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»*).

Публічні кошти – кошти державного бюджету (крім таємних видатків), бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Національного банку України, державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України (далі – Пенсійний фонд), фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності (*Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»*).

Спеціальна (вільна) економічна зона – являє собою частину території України, на якій встановлюються і діють спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України. На території спеціальної (вільної) економічної зони запроваджуються пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності національних та іноземних юридичних і фізичних осіб (*Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон»*).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

7.1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України»
3. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»
4. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон»
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».
6. Закон України «Про Національний банк України»
7. Указ Президента України «Про Валютно-кредитну раду Кабінету Міністрів України».
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства».

7.2. Навчальна література:

1. Адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Правова єдність, 2011.
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

7.3. Наукова література:

1. Буханевич О. Адміністративні послуги в Україні: засади надання та шляхи вдосконалення: монографія. Хмельницький: «Поліграфіст», 2017. 392 с.
2. Нехайчук Д. В. Механізми державного регулювання фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку країни: теорія, методологія, практика: монографія. Київ.: ТОВ «ДКС Центр», 2015.
3. Рябченко О. Концептуальні проблеми застосування диспозитивного методу публічно-правового регулювання відносин у сфері економіки: Наукова доповідь. Київ: Логос, 2013. 40 с.